

Diplomová práce

Student: Eva Kadlecová

Obor: ČJ – NJ

Téma: Česká syntax první třetiny 20.století očima časopisu Naše řeč

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D.

Oponent diplomové práce. PhDr. Alena Novotná

Posudek oponenta diplomové práce:

Eva Kadlecová se v rámci své diplomové práce zabývala otázkou, jak byla v první třetině 20. století řešena syntaktická témata v časopise Naše řeč. Období časově vymezila rokem 1916 (vznik časopisu Naše řeč) na jedné straně a rokem 1929 (ukončení činnosti odpovědného redaktora časopisu Václava Ertla) na straně druhé. Diplomovou práci rozdělila do tří hlavních kapitol. V „Úvodu“ stanovila cíle práce, vymezila metodiku práce, popsala stav problematiky v odborné literatuře. V „Teoretické části“ uvedla nejdůležitější mluvnické českého jazyka vydávané v rozmezí let 1890–1951 (J. Gebauera, J. Gebauera – V. Ertla, F. Trávníčka a V. Šmilauera) a přehledně vymezila začlenění a definice syntaxe v jednotlivých mluvnicích. Dále představila význačné lingvisty té doby a popsala vznik časopisu Naše řeč. Kapitulu pokládám za velmi kvalitně zpracované teoretické východisko pro další výzkumnou práci. Eva Kadlecová ukázala, že se v problematice meziválečné lingvistiky orientuje (hovoří nejen o lingvistech sdružených kolem Naší řeči, ale i o Pražském lingvistickém kroužku a o „boji“ představitelů strukturalismu a zastánců purismu).

V nejrozsáhlejší části DP, „Výzkumné části“ (v rukopise pravděpodobně nedopatřením označena římskou II., nikoli III.), autorka analyzuje jednotlivé ročníky Naší řeči (1917–1929), přičemž prvním pěti ročníkům se věnuje podrobněji. Vybírá dotazy a jevy týkající se problematiky stavu české syntaxe daného období, konkrétně věnuje pozornost vazbám, především slovesným, gramatické shodě, záporu, slovosledu. Závěry redaktorů Naší řeči poté konfrontuje s pohledy předních lingvistů té doby (tedy se závěry uvedenými ve výše zmíněných gramatikách). Způsob takového zpracování pokládám za velmi zdařilý, nicméně bych uvítala konkrétnější vlastní autorčiny komentáře, případně hodnocení. V rámci obsahové analýzy rubrik Naší řeči (ty, které sloužily ke komunikaci se čtenářem, reakce redakce na soudobá periodika a odborné příspěvky lingvistů na dané téma) se ukázalo, že některá témata byla diskutována napříč jednotlivými ročníky (např. spojka *aniž*, předložka *kvůli* apod.).

Tento fakt mohla, podle mého názoru, autorka DP více zdůraznit a naopak se vyhnout opakování víceméně stejného komentáře (srov. str. 11 a 93–95, 77–78 a 102).

Ve třetí – závěrečné – části DP shrnula autorka poznatky výzkumné práce. Konstatuje, že problematika slovesných vazeb byla v Naší řeči řešena nejčastěji, že redakce velmi často reagovala na odchylky v této oblasti syntaxe a ačkoli lingvisté na chybné užívání syntaktických vazeb opakovaně upozorňovali, chybné vazby se v soudobém denním tisku objevovaly neustále. Lze říci, že autorka dosáhla cílů, které si stanovila v úvodu své DP.

Diplomová práce je napsána kultivovaným jazykem, autorka dodržuje spisovnou jazykovou normu a pravopisnou kodifikaci, pouze zřídka se objevují interpunkční chyby (s. 59, 62) nebo literní (s. 10, 29, 37 ...). Diplomová práce je z hlediska formální stránky řešena přehledně (kapitoly týkající se vždy jednotlivého ročníku Naší řeči).

V závěru posudku nabízím některé další připomínky, které mohou sloužit jako podnět při diskuzi během obhajoby diplomové práce: 1. Jak se autorka vyrovnala s dobovou syntaktickou terminologií (v textu DP se objevují některé dobové termíny, dnes již neužívané: souřadný a podřadný přívlástek)? 2. Objevily se (stejně či podobně) vzorové věty z článků časopisu Naše řeč i v pozdějších mluvnicích? Lze tedy vyvodit přímý vliv časopisu na tvorbu normativních příruček? 3. Porovnávala autorka názory / závěry lingvistů Naší řeči se současnou syntaktickou teorií?

Práce Evy Kadlecové **Česká syntax první třetiny 20.století očima časopisu Naše řeč** plně vyhovuje nárokům kladeným na diplomovou práci, proto ji doporučuji k obhajobě.

PhDr. Alena Novotná

V Praze 3. 5. 2007